EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 01.03.2005
COM(2005) 65 galīgā redakcija

ZAĻĀ GRĀMATA

Mantošana un testamenti

{SEC(2005) 270}

(iesniegusi Komisija)

1. IEVADS

Ar šo Zaļo grāmatu tiek aizsākta plaša aptauja attiecībā uz mantošanu *pēc likuma* vai pēc testamenta, kas sniedz starptautiskus aspektus.

Komisija aicina visas ieinteresētās personas iesūtīt savas atbildes, kā arī jebkuru citu derīgu informāciju, līdz 2005. gada 30. septembrim uz šādu adresi:

Commission européenne
Direction générale Justice, Liberté et Sécurité
Unité C1 – Justice civile
B – 1049 Bruxelles
Fakss: + 32 (0) 2 299 64 57
Elektroniskais pasts: jls-coop-jud-civil@cec.eu.int

Personām, kuras iesaistās šajā aptaujā, jāprecizē, vai tās neiebilst pret to, ka to atbildes un piezīmes tiktu izplatītas Komisijas tīmekļa vietnē.

* * *

TERMINI

„**Autentisks akts**": dokuments, kas konstatē kādu juridisku faktu vai aktu un kura autentiskumu nosaka valsts pārvaldes iestāde (piemēram, notariāls akts).

„**Apostille**": ar 1961. gada 5. oktobra Hāgas konvenciju paredzēta formalitāte ārzemju dokumentu atzīšanai.

„**Vienlaikus mirušas personas**": personas, kuras ir savstarpēji mantinieki (piemēram, tēvs un dēls) un kuri mirst tādos apstākļos, kad nav iespējams noteikt, kurš ir miris pirmais.

„**Starptautiskā juridiskā kompetence**": kādas valsts tiesu īpašas pilnvaras tiesāt starptautiska rakstura lietu.

„**Pārējie piekritības jautājumi**": tiesu starptautiskās kompetences noteikumi, kas nav harmonizēti Kopienas līmenī.

„**Mirušais**": tā persona, no kuras manto (nelaiķis).

„**Eksekvatūra**": formalitāte, ka vajadzīga ārzemju sprieduma atzīšanai un izpildei.

„**Tiesa**": kompetenā tiesa vai tiesa, kurā vēršas.

„**Mantojuma līgums**": vienošanās, kas noslēgtas pirms nāves, par vienu vai vairākiem turpmākiem mantojumiem.

„**Mantojums ab intestato**": mantojums bez testamenta.

„**Savstarpējie testamenti**": testamenti, ko ar vienu aktu ir sagatavojušas divas vai vairāk personas, vai nu trešai personai, vai savstarpējos nolūkos.

* * *

Eiropas dokumenta mantošanas jomā pieņemšana tika minēta jau 1998. gada Vīnes rīcības plāna[1] prioritāšu līmenī. Pasākumu Programma lēmumu civillietās un komerclietās savstarpējas atzīšanas principa[2] īstenošanā, kuru Padome un Komisija pieņēmusi 2000. gada beigās, paredzēta dokumenta izstrāde šajā jomā. Pavisam nesen Hāgas Programma[3] aicināja Komisiju iesniegt apspriešanai Zaļo grāmatu, kas aptver problemātikas kopumu: piemērojamais likums, kompetence un atzīšana, administratīvie pasākumi (mantojuma apliecības, testamentu reģistrācija).

Cilvēku pieaugošā mobilitāte telpā bez iekšējām robežām, kā arī dažādu dalībvalstu izceļotāju apvienību skaita palielināšanās, kas bieži saistīta ar īpašumu iegādāšanos, kuri atrodas vairāku Eiropas Savienības valstu teritorijā, sevišķi sarežģī mantošanu.

Grūtības, ar kurām saskaras transnacionālā mantošanā galvenās iesaistītās personas, vairumā gadījumu saistītas ar atšķirīgiem būtiskiem likumiem, procedūras normām un likumu konfliktu normām, kas regulē šo jautājumu dalībvalstīs.

Tomēr mantošanas jautājums ir izslēgts no līdz šim pieņemtajām Kopienas starptautiskajām privāttiesību normām. Tādējādi kļūst nepieciešama saskaņotu likumu pieņemšana Eiropas līmenī.

Mantojuma lietu lielākā daļa tiek risināta bez strīda situācijām. Tādējādi Kopienas likumdošanas pieņemšana attiecas vienīgi uz kompetentas jurisdikcijas izraudzīšanos mantojuma lietu strīdu izšķiršanai, un tās lēmumu atzīšana un izpilde izrādītos nepietiekama.

Lai vienkāršotu transnacionālās mantošanas galveno iesaistīto personu uzdevumu un efektīvi reaģētu uz konkrētām pilsoņu problēmām, Kopienas dokumentiem noteikti jāaplūko arī dokumentu un ārpustiesas aktu (testamenti, notariālie akti, administratīvie akti) atzīšana. Kad dalībvalstu materiālo tiesību likumu pilnīga saskaņošana nav iespējama, jāstrādā, ņemot vērā likumu kolīziju normas. Kopš šī brīža Komisija uzskata, ka mantojuma lietu nozarē Kopienas līmenī nekāds progress netiks panākts, ja vispirms netiks strādāts pie piemērojama likuma jautājuma.

Tādējādi pirmkārt jāapsver likumu kolīzijas normu piemērošanas sfēra, kura veidotu likumdošanas iniciatīvas kodolu un kura potenciāli varētu aptvert ļoti plašas nozares: testamentu derīgumu, mantinieka statusu, mantojuma rezerves, mantojuma nokārtošanu un sadali, kopīpašuma tiesības.

Pakļautības kritērija jautājumam arī jābūt speciālas uzmanības objektam. Kā tas bieži notiek starptautiskajās privāttiesībās, būtu liels kārdinājums atrast "to" pakļautības kritēriju, kas pats no sevis atrisinātu visas problēmas. Tas varētu būt ilgstoši priviliģētā tautība vai ierastā drīzāk "modernā"dzīvesvieta.

Mantojuma lietu sfērā neviens kritērijs nav bez trūkumiem. Nelaiķa pēdējā dzīvesvieta, kas izmantota kā pakļautības kritērijs, varētu, piemēram, radīt tāda likuma piemērošanu, kam ir ļoti maz kā kopīga ar mantošanu: kad *de cujus* (mantojuma atstājējs) nepieder tās valsts tautībai, kurā viņš miris, un kad īpašumu lielākā daļa atrodas citā valstī. Vai kopš šī brīža

---

1 OV C 19, 23.1.1999.
2 OV C 12, 15.1.2001.
3 Skatīt prezidējošās valsts un Briseles Eiropadomes 2004. gada 4. un 5. novembra slēdzienus.

vajadzētu izrādīt stūrgalvību vienīgā pakļautības kritērija atrašanai? Vai vēlams atzīt zināmu elastību, tostarp, piešķirot nozīmi ieinteresēto pušu izvēlei?

Lai kāds arī nebūtu pakļautības kritērijs, kuru topošā Kopienas norma izvēlējusies piemērojama likuma noteikšanai, nevar izslēgt, ka dažos gadījumos šis kritērijs būs maz piemērots mantošanas lietā iesaistīto dalībnieku likumīgajām vēlmēm. Šīs vēlmes veido parametru, kurš jāievēro vienota tirgus kontekstā, kas garantē personu brīvu pārvietošanos. Tādējādi persona kādu laiku var uzturēties valstī, neiegādājoties tur nekādu īpašumu, tā kā tā plāno termiņā atgriezties savā izcelsmes zemē, kur, citu starpā, turpina dzīvot tās ģimene un atrodas tās īpašumi. Ja šī persona nomirst valstī, kurā tā uzturas, tās mantojumu varētu noteikt tautības likums. Savukārt pakļaušana tautības likumam nav likumīga, ja *mantojuma atstājējs* jau sen pametis savu izcelsmes zemi un dzīvojis dalībvalstī, kurā atrodas viņa ģimene un īpašums.

* * *

Ja piemērojamā likuma noteikšana ir būtiska, nevajadzētu par zemu novērtēt tiesvedības iestāžu kompetences jautājumu. Dažās dalībvalstīs tiesneša iejaukšanās ir obligāta; citās tā ir nepieciešama sarežģītu vai strīdīgu mantojuma lietu nokārtošanai.

Izdot likumus tiesas kompetences jautājumā nozīmē arī zināt, vai jānosaka vienots pakļautības kritērijs vai gluži pretēji – jāpieļauj zināma elastība.

Turklāt zinot, ka daudzās dalībvalstīs mantojuma lietas pārsvarā kārto ārpus tiesas, dažkārt ar valsts varas iestāžu vai atsevišķu juridisku profesiju pārstāvju palīdzību, jāapsver iespējamas starptautiskās kompetences normas attiecībā uz šīm varas iestādēm un profesijām.

Izskatot visus šos aspektus, būs nepieciešams izpētīt daudzus atsevišķus jautājumus, tādus kā mantojuma līgumi, mantojuma rezerves un mantojuma lietu "tresti". Šī lielākajai daļai tiesisko sistēmu nepazīstamā institūcija tomēr bieži tiek izmantota vairākās dalībvalstīs.

Rezultātā Kopienas likumīgas iejaukšanās mantošanas jautājumā mērķim jābūt arī administratīvu un praktisku šķēršļu novēršanai. Šajā perspektīvā jāplāno "mantinieka Eiropas apliecības" ieviešana. Šāda prasība, tāpat kā testamentu reģistrācija, nepārprotami minēta Hāgas Programmā.

2. LIKUMU KOLĪZIJAS NORMAS

2.1. Vispārīgie jautājumi

Šo topošo normu universālo raksturu nevajadzētu apstrīdēt: ierobežot saskaņoto likumu kolīzijas normu piemērošanu stingri "Kopienas iekšējās" starptautiskās situācijās, izslēdzot tās, kuras paredz trešo valstu juridiskus priekšrakstus, nozīmētu sarežģīt ar likumu saistīto privātpersonu un profesionāļu uzdevumu.

Vispirms ir jāapsver pakļautības apmērus mantošanas jautājumā, ciktāl tos pašus jautājumus visās tiesiskajās sistēmās nenosaka mantojuma tiesības. Tādējādi likumu kolīzijas normu saskaņošana būtu jāpapildina ar mantošanas likuma sfēras definīciju.

Otrkārt, ir jānosaka viens vai vairāki pakļautības kritēriji.

Beidzot būtu svarīgi zināt, vai topošie Kopienas tiesību akti, izņemot mantojuma tiesību nodošanu (mantinieku un viņu tiesību noteikšana), aplūkos arī mantojuma īpašuma nodošanu mantiniekiem.

1. jautājums: *Kādi jautājumi būtu jāpiesaista mantošanas likumam?*

Sevišķi - vai likumu kolīzijas normām jāaprobežojas ar mantinieku un viņu tiesību noteikšanu, vai jāaptver arī mantojuma nokārtošana un sadale?

2. jautājums: *Kādu pakļautības kritēriju lietošana piemērojama likuma noteikšanai? Vai vajadzētu izmantot to pašu kritēriju visai piemērojamā likuma aptvertajai sfērai, vai arī dažādiem mantošanas aspektiem varētu izmantot atšķirīgus kritērijus?*

Sevišķi - vai Kopienas kolīzijas norma jādiferencē starp kustamo mantu un nekustamo īpašumu? Vai zināma nozīme jāpiešķir tās valsts tiesību aktiem, kurā atrodas nekustamais īpašums?

2.2. Testamenti un mantojuma līgumi

Kas attiecas uz testamentu derīgumu, dalībvalstu tiesvedības iestādespieņēmušas ļoti atšķirīgus risinājumus attiecībā uz sastādāmo apjomu, testamentu formām, derīguma pamattermiņu, savstarpējiem testamentiem[4], mantojuma līgumiem[5] vai atsaukšanas iespēju. Kolīzijas normas arī ir atšķirīgas.

3. jautājums: *Kādam jābūt likumam, kas piemērojams:*

- vispārējam sagatavojamajam apjomam?

- derīguma termiņam:

- testamentu formā?
- testamentu būtība?
- savstarpējie testamenti?
- mantojuma līgumi?
- testamentu atsaukšana ?

Kā formulēt kolīzijas normas, lai ievērotu iespējamo pakļautības grozīšanu starp testamenta sagatavošanas dienu un nāves dienu?

---

4 Testamenti, kurus ar vienu un to pašu aktu sagatavojušas divas personas.

5 Vienošanās, kas attiecas uz vienu vai vairākiem mantojumiem, kuri vēl nav atvērti.

2.3. Vienlaikus mirušas personas

Secība, kādā nomirst divas personas, kuras var mantot viena no otras, var ietekmēt viņu mantinieku tiesības. Kad personas mirst viena notikuma laikā, dažas dalībvalstis uzskata, ka tās mirušas vienlaikus, citas nosaka secību, kādā tās zaudējušas dzīvību. Ja vienlaikus mirušo personu mantojuma lietas nosaka atšķirīgi likumi, to nokārtošana var izrādīties neiespējama.

4. jautājums: *Kā atrisināt vienlaikus mirušām personām piemērojamo likumu iespējamo nesaderības jautājumu?*

2.4. Mantojuma lietai piemērojama likuma izvēle

Kaut arī Eiropas Savienības dalībvalstis vairumā gadījumu nepieļauj, ka iespējamais *mantojuma atstājējs* vai mantinieki izvēlas mantojuma likumu, jautājums paliek būtisks. Lai kāds arī nebūtu izvēlētais pakļautības kritērijs, nevar izslēgt, ka dažās situācijās tas nebūs piemērots mantošanas galveno iesaistīto personu likumīgām vēlmēm. Tādējādi varētu tikt paredzēta zināma elastība.

5. jautājums: *Vai būtu jāpieļauj, ka potenciālais mantojuma atstājējs (mantošanā pēc testamenta vai pēc likuma) izvēlas likumu, kas piemērojams viņa mantojuma lietai, ar vai bez savu iecelto mantinieku piekrišanas? Vai to vajadzētu izpaust mantiniekiem pēc mantojuma atvēršanas?*

6. jautājums: *Ja pieļautu mantojuma likuma izvēli, vai jāierobežo izvēles iespējas un tai jāizvirza nosacījumi? Ar noteikumu, lai tie nebūtu izvēlēti kā objektīva pakļautība, vai jāpieņem šādi kritēriji: tautība, dzīvesvieta, ierastā atrašanās vieta vai citi?*

7. jautājums: *Kurā brīdī šai pakļautībai jāpastāv? Vai tā jāpapildina ar īpašiem nosacījumiem (termiņa, piesaiste nāves dienai...)?*

8. jautājums: *Vai jāpieļauj piemērojamā likuma izvēle savstarpējiem testamentiem un mantojuma līgumiem? Vai šī izvēle jākontrolē? Apstiprinošas atbildes gadījumā, kā?*

9. jautājums: *Vai dzīvesbiedram jāļauj izvēlēties likumu, kas piemērojams viņa laulības attiecībām, lai pārvaldītu viņa mantojumu?*

2.5. Mantojuma rezerves

Visu dalībvalstu tiesiskās sistēmas veido to nelaiķa tuvinieku aizsardzību, kurus viņš būtu vēlējies atstāt bez mantojuma. Šī aizsardzība bieži izpaužas mantojuma rezerves formā, bet šis mehānisms Eiropas Savienībā nav vienbalsīgi atzīts.

10. jautājums: *Vai mantojuma rezerves pielietošana jāaizsargā, kad kolīzijas normas noteiktais likums neattiecas uz šo institūciju vai atšķirīgi definē tās saturu? Apstiprinošas atbildes gadījumā, ar kādiem noteikumiem?*

2.6. Mantojuma lietu tresti

Ja tresta raksturs kļūst starptautisks, tiesām un citām kompetentām varas iestādēm, kurām tas jāzina, būtu jāspēj noteikt, kādi likumi tam piemērojami. Papildus trestu pilnvarniekam dotājām iespējām izvēlēties piemērojamo likumu nepieciešama varētu izrādīties īpašu likumu kolīzijas normu izstrādāšana trestā.

11. jautājums: *Vai trestu jautājumā jāpieņem īpašas likumu kolīzijas normas? Ja jā, kādas?*

2.7. Pārsūtīšana

Likumu kolīzijas normu unifikācija Kopienas līmenī, kad visi pakļautības elementi tiks lokalizēti dalībvalstī, pārsūtīšanu padarīs nevajadzīgu. Bet jautājums paliks aktuāls, kad likumu kolīzijas normas noteiks trešās valsts likumu.

12. jautājums: *Vai topošajam Kopienas dokumentam jāpieļauj pārsūtīšana, ja saskaņotās likuma kolīzijas normas nosaka trešās valsts likumu? Ja jā, ar kādiem noteikumiem un kādās robežās?*

2.8. Iepriekšēji jautājumi

Mantojuma lietai piemērojams likums tās risinājumu dažkārt padara atkarīgu no atbildes uz jautājumu, sauktu par "iepriekšēju", un kuru var noteikt cits likums: laulības vai partnerattiecību likumība, radniecības saišu noteikšana...

13. jautājums: *Kāda likumu kolīzijas norma jāpieņem, lai noteiktu likumu, kas piemērojams iepriekšējiem jautājumiem mantojuma lietās?*

3. KOMPETENCES NORMAS

Dalībvalstis pieņēmušas ļoti atšķirīgus kritērijus: nelaiķa pēdējā dzīvesvieta, atbildētāja vai prasītāja dzīvesvieta, dažu īpašumu atrašanās vieta, kā arī nelaiķa vai vienas, vai otras strīdus puses tautība. Šajā jautājumā jāņem vērā ļoti atšķirīgas intereses: iecelto mantinieku intereses, kuri dažkārt dzīvo dažādās valstīs, kā arī dažādu iesaistīto valstu intereses, jo īpaši tādēļ, ka īpašumi atrodas to teritorijā.

3.1. Tiesas kompetences bāzes izvēle

Pirmā iespēja būtu vienotas kompetences dziļuma noteikšana, pat neievērojot atšķirību, kuru nosaka mantojuma īpašuma raksturs - kustamā manta vai nekustams īpašums. Bet, ņemot vērā to, ko varētu darīt piemērojama likuma jautājumā, būtu iespējams pieņemt elastīgākas normas, pie kam vairākos veidos.

14. jautājums: *Vai vēlams panākt kompetences dziļuma viennozīmīgumu mantošanas jautājumā? Vai iespējams atkāpties no kompetences dziļuma attiecībā uz nekustamo īpašumu atrašanās vietu? Ja vajadzētu saglabāt vienu vispārīgu kritēriju, kāds tas būtu?*

15. jautājums: *Vai iespējams ļaut mantiniekiem izmantot ne tās dalībvalsts tiesu, kuru nosaka iespējama kompetences kolīzijas pamatnorma? Apstiprinošas atbildes gadījumā, ar kādiem noteikumiem?*

16. jautājums: *Vai neizlemtas mantojuma lietas procesa laikā vienā dalībvalstī jāpieļauj iespēja lūgt citas dalībvalsts tiesu, kurā atrodas mantojuma īpašumi, veikt provizoriskus un aizsargājošus pasākumus?*

17. jautājums: *Vai topošajā Kopienas dokumentā jāiekļauj nosacījumi, kuri ļauj vienas dalībvalsts tiesas lietu nodot citas dalībvalsts tiesai, un, ja jā, ar kādiem noteikumiem?*

Topošajā dokumentā definēto kritēriju piemērošanu var noteikt trešās valsts tiesa. Šajā gadījumā nav obligāti vienpusēji atteikties no dalībvalstu tiesu kompetences laikā, kad citi pakļautības kritēriji, kas atdalīti no Kopienas iekšējiem ietvariem, būs būtiski, lai vienpusēji definētu šo jurisdikciju kompetenci attiecībā pret trešās valsts jurisdikciju. Atstāt dalībvalstu nacionālo tiesību aktu ziņā rūpes atbildēt uz tādu jautājumu kā "atlikusī kompetence", nozīmē liegt rast kopēju risinājumu, un tas var radīt citas kompetences kolīzijas.

Iedomāsimies, ka Kopienas kompetences kritērijs būtu nelaiķa pēdējā dzīvesvieta. Dalībvalsts A pilsonis nomirst trešā valstī, kurā viņš nesen izvēlējies dzīvesvietu. Visi viņa mantinieki atrodas dalībvalstī A, un lielākā daļa viņa īpašumu – dalībvalstī B. Šajā gadījumā Kopienas tiesību akti (nelaiķa pēdējā dzīvesvieta) nenosaka nevienu dalībvalsti, ne A, ne B, kaut gan mantojums ar šīm divām valstīm saistīts ciešāk nekā ar trešo valsti - nelaiķa pēdējo dzīvesvietu. Atgriešanās pie nacionālajām normām šī jautājuma risināšanā varētu izraisīt jaunu problēmu. Ja dalībvalsts A piemēro tautības kritēriju un dalībvalsts B - īpašumu atrašanās vietas kritēriju, kompetenču kolīzija ir pozitīva. Pretējā gadījumā – negatīva.

18. jautājums: *Kuri elementi būtu būtiski, lai noteiktu dalībvalstu tiesu kompetenci iepriekšminētajā situācijā?*

19. jautājums: *Vai šīs speciālās kompetences normas jāpiemēro arī īpašumiem, kuri atrodas trešās valsts teritorijā, kura attiecībā uz tām pieprasa ekskluzīvu kompetenci?*

3.2. Ar nekustamā īpašuma nodošanu saistītas procedūras

Nekustamā īpašuma nodošana dod pamatu ierakstam dažādos reģistros. Dažās dalībvalstīs norādes šajos reģistros tiek izdarītas, ņemot vērā tikai tiesas spriedumu vai aktu, kuru noteikušas nacionālās varas iestādes. Varētu paredzēt, ka reģistru grozīšana notiktu uz citā dalībvalstī izdotu dokumentu pamata.

20. jautājums: *Vai jārezervē nekustamo īpašumu no mantojuma atkarīgas atrašanās vietas varas iestāžu kompetence, kad pamata kompetence piesaistīta citas dalībvalsts varas iestādēm, lai:*

- noteiktu īpašuma reģistra grozīšanai nepieciešamos dokumentus?

- nokārtotu īpašuma administrācijas un nodošanas aktus?

21. jautājums: *Vai iespējams izstrādāt unificētus Kopienas dokumentus, kurus izmantotu visās dalībvalstīs, kurās atrodas īpašumi? Apstiprinošas atbildes gadījumā - kurus šobrīd esošos dokumentus varētu unificēt? Vai iespējams atcelt vai vienkāršot dažas pieejas, kas patlaban nepieciešamas starptautisko mantojuma lietu ietvaros? Ja jā, kuras?*

3.3. Ārpustiesas iestāžu kompetence

Ņemot vērā ārpustiesas iestāžu, notāru vai dažādu administrāciju aģentu, veikto darbību svarīgumu mantiniekiem varētu ļaut nokārtot dažas formalitātes tiem tuvās varas iestādēs, ja viņi nedzīvo vietā, kuru nosaka pamata kompetences norma.

22. jautājums: *Vai jāparedz, ka saskaņoto kompetences normu piemēro arī citām varas iestādēm, kuras var iejaukties mantošanas jautājumā?*

23. jautājums: *Vai jāparedz, ka dažas formalitātes varētu kārtot ne tās dalībvalsts varas iestādēs, kuru noteikusi kompetences kolīzijas pamatnorma? Vai šī iespēja jākontrolē?*

3.4. Tresti

Tā kā mantošanas jautājums izslēgts no Regulas (EK) Nr. 44/2001 darbības jomas attiecībā uz strīdiem, kas attiecas uz mantojuma lietu trestiem, kurus iepriekšminētā regula neaptver, Kopienas kompetences normas nepastāv.

24. jautājums: *Kādas kompetences normas jāsatur topošajam dokumentam mantojuma lietu trestu jautājumā?*

4. ATZĪŠANAS UN IZPILDES NORMAS

Topošajai Kopienas likumdošanai jāvienkāršo mantinieku uzdevums, ļaujot aktu un dokumentu atzīšanu un izpildi, kas nepieciešami viņu tiesību atzīšanai: tiesas lēmumi, notariālie akti, testamenti, mantinieka statusu apliecinoši dokumenti, pilnvaras, kas piešķirtas personām, kuras atbildīgas par mantojumu pārvaldīšanu un nokārtošanu.

4.1. Tiesas spriedumu atzīšana un izpilde

Nosakot piemērojama likuma un kompetences saskaņotās normas, topošais tiesību akts panāks ļoti augstu savstarpējās uzticības līmeni, tādējādi padarot nevajadzīgu starppasākumu saglabāšanu tiesas spriedumu atzīšanā un izpildē. Ja tomēr atteikuma iemesli tiks saglabāti, tiem vajadzētu būt vienādiem visām dalībvalstīm.

25. jautājums: *Vai iespējams atcelt eksekvatūru (citas valsts tiesas sprieduma izpildīšanu kādā valstī) spriedumu atzīšanai? Vai gluži pretēji – vajadzētu iekļaut spriedumu atzīšanas un izpildes atteikuma iemeslus? Apstiprinošas atbildes gadījumā, kurus?*

26. jautājums: *Vai var uzskatīt, ka tiesas spriedums, kas mantojuma jautājumā pasludināts vienā dalībvalstī, tiktu automātiski atzīts, un tas bez tiesvedības procesa ļautu grozīt ierakstus zemes grāmatās citā dalībvalstī? Vai jāseko Regulas (EK) Nr. 2201/2003 21. panta 3. punktam?*

4.2. Aktu un testamentu atzīšana un izpilde

Virknē dalībvalstu notāri un citas varas institūcijas sagatavo apliecinātus dokumentus par mantojuma tiesību nodošanu un nokārtošanu. Būtu jāparedz šo dokumentu atzīšana un izpilde.

Turklāt nepieciešams apsvērt iespējamās normas, kas piemērojamas ārzemju testamentiem, kuri bieži nevar pilnībā sasniegt savus mērķus.

27. jautājums: *Vai apstiprinātiem dokumentiem, kas sagatavoti mantojuma lietās, var piemērot to pašu atzīšanas un izpildes režīmu kā tiesas spriedumiem? Vai līdz ar to var uzskatīt, ka notariālie dokumenti, kas mantojuma lietā sastādīti vienā dalībvalstī, ļauj bez tiesvedības procesa grozīt ierakstus zemes grāmatās citās dalībvalstīs? Vai jārīkojas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2201/2003 46. pantu?*

28. jautājums: *Vai jāapsver īpašas normas, kuru mērķis ir atvieglot tādu testamentu atzīšanu un izpildi vienā dalībvalstī, kuri sagatavoti citā dalībvalstī*

4.3. Trešie pārvaldnieki (ieskaitot mantojuma lietu trestus)

Trešo nozīmēšana, kuri atbildīgi par mantojumu pārvaldīšanu vai nokārtošanu atkarībā no dalībvalsts, ir fakultatīva vai obligāta. Šo personu, kā arī viņu prerogatīvu nozīmēšana, kuras mainās no vienas sistēmas uz otru, ne vienmēr tiek atzītas citās dalībvalstīs.

Runājot par lēmumu attiecībā uz mantojuma lietu trestiem atzīšanu un izpildi, jāapsver pašu trestu ierakstu grozīšanas zemes grāmatās atzīšanas sekas.

29. jautājums: *Vai var paredzēt trešo pārvaldnieku iecelšanu un pilnvaru automātisku atzīšanu visās dalībvalstīs? Vai jāparedz iemesli, kas ļautu apstrīdēt šo iecelšanu un šīs pilnvaras?*

30. jautājums: *Vai jāizstrādā apliecība, kas apliecina trešā pārvaldnieka nozīmēšanu un apraksta viņa pilnvaras? Kurai personai vai iestādei jāatbild par šīs apliecības sagatavošanu? Kādam jābūt šīs apliecības saturam?*

31. jautājums: *Vai mantojuma lietu trestu atzīšana pieļaus tresta īpašumu un uz tiem attiecošos dokumentu ierakstīšanu zemes grāmatās? Pretējā gadījumā, kādi noteikumi būtu jāpieņem?*

32. jautājums: *Vai jāpieņem noteikumi, kas aizsargā mantojuma rezervi, kuru nosaka mantošanas likums vai cits likums, kas, neskatoties uz tresta pastāvēšanu, pieprasītu šo aizsardzību? Apstiprinošas atbildes gadījumā, kādi?*

5. MANTINIEKA STATUSA PIERĀDĪJUMI: MANTINIEKA EIROPAS APLIECĪBA

Mantinieka statusa pierādījums saskaņā ar tiesisko sistēmu tiek sniegts dažādos veidos. Mantiniekiem ir svarīgi spēt pierādīt savas tiesības mantojuma īpašumu iegūšanai, kuri tiem pienākas bez tiesvedības procedūras uzsākšanas. Pastāvot saskaņotām likumu kolīzijas normām, apliecības ieviešana ar vienveidīgu iedarbību visā Kopienā ir īstenojama. Tā veidos nenoliedzamu pievienoto vērtību.

Būtu jāizlemj vairāki jautājumi: apliecības ieviešanas noteikumi, tās saturs un sekas.

33. jautājums: *Kādi rezultāti būtu sagaidāmi no apliecības ieviešanas?*

34. jautājums: *Kādiem rekvizītiem jābūt apliecībā?*

35. jautājums: *Kurā dalībvalstī tā jāizsniedz? Vai katrai dalībvalstij jāļauj brīvi izvēlēties varas iestādes, kuras var ieviest apliecību? Vai, ņemot vērā apliecības saturu un funkcijas, jānosaka zināmi kritēriji?*

6. TESTAMENTU REĢISTRĒŠANA

Testamentu, jo īpaši ārzemēs sagatavoto, meklēšana, dažkārt rada nepārvaramus šķēršļus.

36. jautājums: *Vai testamentu reģistrācijas sistēma jāievieš visās dalībvalstīs? Vai jāplāno centralizēta reģistra izveidošana?*

37. jautājums: *Kādi noteikumi būtu jāpieņem, lai ieceltiem mantiniekiem un varas iestādēm (par pamatu ņemot savu dalībvalsti) atvieglotu pieeju sistēmas nacionāliem elementiem vai centralizētam reģistram?*

7. LIKUMDOŠANA

Eiropas tiesiskās telpas ieviešana nozīmē formalitāšu izzušanu vai vienkāršošanu.

38. jautājums: *Vai jebkuru likumdošanas formalitāšu vai dalībvalstī sagatavoti apliecinājuma aktu apostilles atcelšana radītu grūtības?*

8. LIKUMDOŠANAS NOSTĀDNE

Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, Kopienas normu kopuma attiecībā uz mantošanu un testamentiem izstrādes rezultātā tiks radīts visaptverošs plašs un komplekss dokuments.

39. jautājums: *Vai var plānot vienota un pilnīga dokumenta izstrādi? Pretējā gadījumā, kādā secībā un atbilstoši kādiem posmiem organizēt darbus?*